
Publicacions

BIBLIOGRAFIA

- Emilio MORERA. *Tarragona Cristiana II*; Institut d'Estudis Tarraconenses "Ramon Berenguer IV"; Tarragona, 1982 (2^a ed., 2 toms).
- Ordinacions i Crides de la Ciutat de Tarragona (s. XIV-XVII)*, edició a cura de Joaquim Icart. Col. de Documents de l'A.H.M.T. Tarragona, 1982.
- Ramon PALLICÉ i TORRELL. *Cap de Brot*. Ed. Laia; Barcelona, 1982.
- Salvador J. ROVIRA i GÓMEZ. *Antoni Martí i Franqués i l'Altafulla del seu temps (1750-1832)*. Centre d'Estudis d'Altafulla; Altafulla, 1982.
- Miquel ESCUDERO i CLAVAGUERA. *Fulls del Romanç d'Elsa Ellisson*. Barcelona, 1982.
- Joaquim SANTASUSAGNA. *Reus i els Reusencs en el Renaixement de Catalunya fins al 1900*. Reus, 1982.

ALCOVER A L'EDAT MITJANA, SEGONS MORERA

En el Butlletí núm. 17 donàvem entenent de l'aparició del primer tom de *Tarragona Cristiana*, d'Emili Morera, en la seva segona edició, preparada per l'Institut d'Estudis Tarraconenses "Ramon Berenguer IV". Ara podem parlar de la reedició del segon tom que, per tal de facilitar-ne el maneig (són més de mil pàgines), ha estat dividit en dos volums. Com vam fer en el nostre comentari del tom anterior, anem a repassar allò que aportà Morera a la història d'Alcover, tot i que cal fer constar que bona part de les notícies que ens dóna ja estaven contingudes a l'*Arxiepiscopologi* de Josep Blanch.

Comencem dient que allò que apareix de la nostra Vila a l'obra són, més aviat, notes esparses, però que, de totes maneres, podem ordenar, agrupar i relacionar.

En primer lloc, cal fer una consideració sobre la demografia medieval alcoverenca; concretament, sobre la del segle XIV, del qual Morera transcriu dos fogatges, els de 1359 i 1392. Recentment, hem consultat el "*Liber Consiliorum*" de 1360 de la Ciutat de Tarragona, on s'inclou un altre fogatge (foli 43), així com la documentació de la Comuna del Camp publicada per Eufemià Fort. Amb tot plegat podem fer la següent relació de focs a la Vila d'Alcover:

1339	1359	1360	1392	1399	1407
314 f.	256 f.	250 f.	256 f.	256 f.	256 f.

Les coincidències entre els fogatges de la segona meitat del s. XIV i principis del XV, amb tot, més que estabilitat poblacional, indiquen la precarietat de llur elaboració, de vegades simple còpia de fogatges anteriors.

L'obra de Morera dóna, sobretot, moltes informacions de caràcter jurídic, polític i administratiu. Així, hi són esmentades les imposicions que el poble pagava a l'arquebisbe, les disputes entre ambdós, així com entre la Vila i el comte de Prades, etc. Sens dubte, però, una de les informacions més interessants que ens ofereix és la concessió feta pel capítol tarragoní als Jurats i Vila d'Alcover d'una seca o fàbrica de moneda (s. XVII).

J. C. i B.

REUS I ELS REUSENCES EN EL RENAIXEMENT DE CATALUNYA FINS AL 1900 de Joaquim Santasusagna

La repressió a la cultura catalana posterior a la guerra del 1936-39 va privar la difusió normal d'un estudi d'especial interès per al coneixement de la història del catalanisme i del paper dels reusencs en la recuperació de la personalitat catalana iniciada el segle dinou després d'una letàrgia de segles. La reedició, a trenta-tres anys de les dues primeres edicions, simultànies i clandestines, de *Reus i els reusencs en el renaixement de Catalunya fins al 1900* de Joaquim Santasusagna posa a l'abast dels interessats aquest llibre bàsic, fins ara només consultable en algunes biblioteques. La sòlida formació intel·lectual del seu autor i l'afany i la dedicació constants enmig de dificultats de tota mena van fer possible l'elaboració d'aquest volum de més de tres-centes setanta pàgines. El rigor científic, l'anècdota i l'elegància d'estil s'hi combinen en un savi equilibri.

Després d'uns capítols dedicats als precedents, a la decadència dels segles XVII i XVIII, enfila l'itinerari de la recuperació iniciada el segon terç del segle XIX. Esdevinguda una de les poblacions més importants dels Països Catalans, Reus aportà a la seva renaixença persones com Pere Mata, Pròsper de Bofarull, Antoni de Bofarull, Francesc i Joaquim Maria Bartrina, Josep Martí i Folguera, Cels Gomis, Eduard Toda, Pau Font de Rubinat, Antoni Aulèstia, Guillem Maria de Brocà, Francesc Gras i Elies, Pere Cavallé, Hortensi Güell, Miquel Ventura i Xavier Gambús, i només esmentem els cap de brot. A tots i a molts altres dedica el comentari just, juntament amb altres fenòmens: la literatura popular i Josep Ferrer "Querri", els cors, el teatre, els periòdics, les revistes, els certàmens... Pel seu paper d'agitador cultural i mestre d'una generació de literats reusencs, traça una pinzellada de la figura de l'alcoverenc Cosme Vidal i Rosich "Josep Aladern", i menciona, per la seva activitat reusenca, Plàcid Vidal i Rosich i Antoni Isern i Arnau.

Animat per un nacionalisme insubornable, aquest llibre constitueix una aportació valuosíssima, d'agradable lectura, per a una història literària del segle XIX català, tan mancada d'estudis locals de categoria.

MAGÍ SUNYER